

El Bosc dels miralls trencats: Una tarda qualsevol

Fa molts dies que m'hi passo les tardes...

M'agrada com em reps, el somriure en els teus llavis que m'ofereix aquell... "Hola, com estàs? Com ha anat l'escola?"

M'ho dius amb calma i amb ganes d'escoltar-me i tota jo em començo a transformar, m'ompló de pessigolles i m'oblido del pati on M m'ha picat, i de l'avorriment de tantes hores tancada, del carrer ple de sorolls i cotxes, dels crits dels meus germans petits, tot, tot queda fora al teu costat.

Però no estic sola i m'he de moure, són molts els que se't volen apropar o simplement mirar-te... i entro, recte cap al fons. Però a mig camí trobo penjades les fotografies de la sortida que vàrem fer el dissabte passat, que bé que m'ho vaig passar amb la meva amiga C anant amb el bus a Girona a veure aquella exposició tan estranya.

Quin remei, he de fer els deures i en tinc molts. I et demano que estiguis per mi, encara que només sigui assegure'm al teu costat i que m'escoltis, tenir-te per poder lamentar-me i que em facis cas... estic segura que m'has descobert i que fingeixes i et torno a dir, com

cada dia, que no entenc res, que m'ajudis, i tu, amb la teva enorme paciència, em tornes a dir que és feina meva però que ho podem llegir juntes. Llegint plegades les lletres i números estranys s'entenen molt millor, m'acabes dient. I sí, ho entenc, amb tu tot és més fàcil i començo a fer la feina i m'apropes el diccionari que estava en una altra taula, hi ha paraules que són noves. Aquí també són molts els que t'estiren del braç i reclamen la teva atenció, però ja estic millor i em passo una bona estona treballant i xerrant amb la meva amiga C.

Ja he acabat els deures, deixo les coses a l'entrada i et busco per l'altra part de la sala. Allà on hi ha grupets de nens ben acompanyats, i et trobo asseguda a terra envoltada de contes i escoltant M que està tota feliç llegint-te un dels seus contes preferits. I tens un moment per mirar-me i dir-me amb els ulls que puc assegurar-me amb vosaltres, que un altre cop sóc benvinguda i que puc anar a buscar aquell conte que tant ens agrada a totes dues.

I espero i espero i per fi el podem llegir juntes i com sempre ens agrada tornar a imaginar aquell nen

tan tímid capaç de superar-se i fer-se fort sense oblidar-se de qui realment és... i després ve un altre conte, aquest proposat per tu, que dius que és nou i que l'has llegit just aquesta nit passada amb la teva filla i que us ha agradat molt, i sí, també m'emociona viure aquest nen que aconsegueix fer-se amic del pitjor

enemic, com passa en aquesta història del pastís fastigós.

I es fa tard i he de tornar cap a casa i recullo les meves coses i enfilo tranquil·la el carrer amunt, contenta un cop més del viatge que he fet al teu costat i m'emporto la teva olor amagada dins el llibre nou que he descobert i que m'acompanyarà tot el vespre i la nit, fins demà, el sopar que m'ha preparat la mare m'espera.

Jordi Artigal

Carrer major

Salt està situada en una plana prop de la ciutat de Girona, la qual cosa l'ha convertit des de temps immemorials, en una zona de pas des de moltes comarques interiors, seguint el curs del riu Ter i de la sèquia Monar, fins a la capital. Un dels primers d'aquests camins va ser el camí Ral, que seguia l'actual carrer Sant Antoni, Sant Dionís i continuava pel carrer Llarg. No obstant això, però, la traça viària més important de Salt ha estat el carrer Major. El 10 de juliol de 1880 es va publicar el Plan de carreteras del Estado para la província de Gerona, en el qual s'aprovava la construcció d'una carretera de Girona a Anglès i Manresa passant per Vic. El 1883 les obres ja eren una realitat i el carrer Major havia estat transfor-

mat en una carretera de primera classe, la N-141. Encara, però, faltarien molts anys perquè es conegués i es convertís en el carrer Major. Al principi era, simplement, el carrer de Girona i anava des del límit del municipi amb Santa Eugènia fins a l'actual carrer Manuel de Falla. Des d'aquell punt fins al límit oest, era el carrer de la Princesa. Amb els convulsos esdeveniments polítics del segle XX, l'actual carrer Major va patir una sèrie de canvis de nom força destacats. El primer d'ells va tenir lloc l'1 d'agost de 1931, pocs mesos després de la proclamació de la Segona República. Es decretà el canvi de denominació de molts carrers de Salt, entre ells el carrer de Girona, que s'havia convertit ja en una via imprescindible per a Salt, per això ha-

via de dur el nom d'un personatge il·lustre i es va escollir el de Francesc Pi i Margall, un dels ideòlegs de la Primera República i perquè gaudia de plena acceptació entre els republicans, per les seves idees federalistes, i els anarquistes, per la seva concepció de l'Estat. En el mateix decret es va canviar també l'altre tram del carrer: el de la Princesa passà a denominar-se Galán i García Hernández en homenatge a Fermín Galán i Ángel García Hernández, Els màrtirs de la república. El desembre de l'any 1930 aquests dos capitans havien instigat un alçament militar a Jaca en contra de la dictadura de Dámaso Berenguer i el rei Alfons XIII i per proclamar la República. L'esclat de la Guerra Civil l'any 1936, la derrota del govern legi-

tim republicà i la pujada al poder dels militars l'any 1939 comportà un nou canvi de denominació dels carrers de Salt. El 10 de juny de 1939, poc després de l'entrada dels nacionals a la vila, per ordre del nou consistori municipal, es van eliminar tots aquells noms de carrers que poguessin portar reminiscències de l'anterior govern. D'aquesta manera el carrer Pi i Margall passà a nomenar-se avenida del Caudillo Franco o calle del Generalísimo, un personatge que en aquell moment encara era jove i que l'únic mèrit que tenia era el d'haver encetat una de les més cruentes guerres que ha patit Espanya, les conseqüències de la qual encara estem patint. El carrer Galán i García Hernández passà a ser calle de José Antonio, en homenatge a José Antonio Primo de Rivera, fill del dictador Miguel Primo de Rivera i fundador de la Falange Española.

Aquests noms van perdurar durant 37 anys, gairebé el mateix temps que la dictadura feixista. No serà fins a l'agregació de Salt a Girona que es va veure la necessitat d'un nou canvi de nom dels carrers, ja que alguns coincidien amb els de la Gran Gerona. Així, el 22 de juny de 1976, es va publicar el decret que feia efectiu el canvi: van de-

saparèixer els noms de calle del Generalísimo (havia mort el 20 de novembre de 1975) i calle de José Antonio per reconvertir-se, ja unificats els dos trams, en el carrer Major de Salt, el més llarg de la població (travessava tot el poble d'est a oest). Se li havia afegit el "de Salt" per diferenciar els diversos carrers majors que hi havia en els altres pobles agregats en la mateixa època a la capital.

Amb la independència de Salt el 3 de març de 1983, va passar a ser, simplement, el carrer Major, denominació que encara avui manté. L'any 1984, però, la part més ampla del carrer, entre els carrers Enric Granados i Pius XII, a proposta de l'ajuntament saltenc, va passar a denominar-se passeig de la Ciutat de Girona.

Al principi, la importància del carrer Major era relativa, el protagonisme se l'endua el carrer Llarg com a vertebrador de la vida comercial. No obstant això, amb la construcció de la carretera N-141, el centre neuràlgic es desplaçà a poc a poc cap al carrer Major i en poc temps es convertí en el centre de la vida ciutadana, sobretot gràcies al tram de passeig amb bancs, arbres i fonts. S'obriren nous comerços i es renovaren els antics. Al llarg del temps hem vist establiments com

El Setè Cel; el Centre Cívic "La Cooperativa" i l'Escola d'Adults; la Casa de Cultura "Les Bernardes"; el Centre Cultural de "La Floreal", més tard reconvertit en ajuntament i després en seu de la Policia municipal; el cinema Núria; l'antic ambulatori; la seu de diferents partits polítics; el Casal Saltenc, després ocupat per la CNT; la seu del Sindicat Agrícola de Sant Isidre i multitud de comerços de tot tipus.

El carrer Major ha sofert una sèrie de transformacions que han anat canviant la seva fesomia tot respectant el seu caràcter. Va començar essent una carretera nacional amb els problemes que això comportava de trànsit (sobretot a partir de la segona meitat del segle XX amb l'aparició i difusió del transport públic i privat), d'aparcaments, de sorolls i de brutícia. No va ser fins al desdoblament de la N-141 pel passeig Països Catalans a meitat dels anys 90 i amb la profunda reforma que va patir amb la direcció única del trànsit, l'habilitació de llocs d'aparcament que treia els cotxes de sobre les voreres i la construcció de voreres més amples, que aquestes molèsties no van començar a disminuir una mica i el carrer va esdevenir, de nou, un lloc on passejar, un lloc per viure-hi.

Actualment el carrer Major, tot i haver deixat de ser la carretera i haver entrat en una certa decadència, sobretot com a eix comercial, és una de les vies més importants de Salt com a centre de la vida social i cultural: és el lloc on es fa l'animat i colorista mercat setmanal dels dimecres, on se celebren les tradicionals fira de Sant Jordi, la trobada de puntaires, l'exposició de flors, el mercat de Nadal, entre molts altres actes culturals, i lloc de pas de moltes cercaviles (Carnestoltes, Reis, etc.). I mentre tingui aquest esperit participatiu, social, i sigui un lloc on poder passejar i descansar sota l'ombra d'un arbre, no morirà mai.

Arxiu Municipal de Salt

Carrer Major a primeries de la dècada dels 90. AIAS